

Natalia Bigus

Klasë „0” i przedszkòla

Dzél 4. Kaszëbsczé zwãczi. Przërëchtowania do Gòdów.

Céle ùczbë

Pòznawczé:

- pòznanié inhibicyjno-icytacyjnëch (hamòwanié – pòbùdzanié) czwiczníów, pòznanié kaszëbsczi gòdowi spiéwë, pòznanié nowëch zwrotów w kaszëbsczim jãzëkù;

Sztòlçacé:

- ùmiejàtnosc wëczëcò zmianów w mùzyce, sztòłtowaníe chùtczégò reagòwaniò na mùzycznë sygnalë, doskònalenié stëchòwò-rëchòwi kòòrdinacje, rozwijanié ùmiejàtnoscë przemieszcziwaniò sã w przëstrzeni, doskònalenié pòprawny emisje i intonacje gòsu, sztòłtowaníe prawidłowí pòstawë ùcznia, sztòłtowaníe mùzyczny pamiãcë, sztòłtowaníe pòczëcò esteticzi rëszaniò sã, sztòłtowaníe mùzyczny wëòbraznie, sztòłtowaníe kòncetracje i ùwòdżi;

Wëchòwawczé:

- rozwijanié ùmiejàtnoscë wespòldzejaniò w karnie i w pòrze, sztòłtowaníe wëtrwaloscë w pòkònywaním drãgòtów, pòbùdzenié òdpòwiedzalnòtë za pòwierzoné zadania, sztòłcenié nawzòjnégò szònowaniò sã;

Metodë robòtë

ekspòzycje, analiticzno-percepcyjnò, problemòwò-òdtwòrczò, problemòwò-analiticznò

Didacticznë pòmòce

pianino, kaszëbskò gòdowò spiéwa pt.: *Spòtkòł zajãc pìeska*, nòtë ze scenarnika

PLAN ZAJMÓW

Wstãp:

1. Przëwitanié na mùzycznym sygnale.
2. Zapòznanié ùczniów z tematã zajmów.
3. Marsz wstãpny w metrum 4/4.
4. Czwiczenia gimnasticzno-rozgrzëwajãcë mùsklë rãkòw i nóg:
 - a) „przezeblòkómë sã za kùcharzów”,
 - b) „to, co kùchòrz brëkùje”.

Realizacjò tematu:

1. Zabawa: *Pieczemë pierniczci*.
2. Czwiczenié òddechòwë.
3. Czwiczenié emisyjno-dikcyjné.
4. Prezentacjò i nòuka kaszëbsczi gòdowi spiéwë pt.: *Spòtkòł zajãc pìeska*.

Pòdsëmòwanié:

1. Zabawa: *Òbzdobiwómë dankã*.
2. Przëbòczenié ò czim bëła mòwa na zajmach.
3. Pòzëgnanié na mùzycznym sygnale.

MERITORICZNY DZÉL (30 min.)

1. Przëwitanié na mùzycznym sygnale (0, 5 min.)

Szkòlòcë stojã na swòjich mòlach sczerowóny skarniama w stronã szkòlnégò. Szkòlny witò ùczniów, spiéwajãcë melodiczny zwrot: *Dobri dzëń*, a òni òdpòwiòdajã, spiéwajãcë: *Dobri dzëń*.

2. Zapòznanié ùczniów z tematã zajmów (0, 5 min.)

Szkòlòcë stojã na swòjich mòlach sczerowóny skarniama w stronã szkòlnégò. *Na dzysészich zajãcach przërëchtëjemë sã do Gòdów. Jak mëslita – co bãdzemë brëkòwelë?* Szkòlny kòrbi ze szkòlòkama na temat Gòdów (òbrëmié: spiéwanié kòlãdów, pieczenié pierniczków, zdobienié danczi itp.).

3. Marsz wstãpny w metrum 4/4 (5 min.)

Szkòlòcë pòrësziwajã sã pò òbwòdze kòła, wëkònjãcë pòsobicã zgòdno z mùzykã:

marsz	w kòle
biég	w „rozsëpce”
marsz	w kòle
pòdskòk	pò całi salë
marsz	w kòle

Czwiczenié wëkònywóné je przë akòmpaniamecë szkòlnégò.

4. Ćwiczenia gimnastyczno-rozgrzewające (2,5 min.).

Ųcniowie stoją w „rozsĕpce” pò całĕ saliĕ.

a) „przezeblòkómĕ sã za kùcharzów”

*Zanim ùpieczemĕ kùszczy, mùszimĕ sã pasowno òblĕc.
Fartuch, czòpka kùcharskò...*

b) „to, co kùchòrz brĕkùje” – òcniowie na akcent w mùzyce kładzã „na stole” (w wĕòbraznie) miszci, tĕzczĕ, wałk – brĕkòwnĕ do przĕrĕchtowaniò casta,

Ćwiczeniĕ wĕkònywónĕ je przĕ akòmpaniamente szkòlnĕgò.

5. Zabawa *Pieczemĕ pierniczki* (6 min.).

Ųcniowie sedzã w kòle, szcerowóny skarniama do westrzòdka kòła. Kòzdi ze szkòlòków mò przed sobã miskã (w wĕòbraznie) i wkłòdò do ni produktĕ, jaczĕ sã brĕkòwnĕ do ùpieczeniò pierniczków. Ųcniowie pòwtòrzajã za szkòlnym (w kaszĕbsczim jãzĕkù):

- Sz.: *mãka* – Ų.: *mãka* i na akcent w mùzyce wrzucajã produkt do miszci,
- Sz.: *cĕczer* – Ų.: *cĕczer* i na akcent w mùzyce wrzucajã produkt do miszci,
- Sz.: *miòd* – Ų.: *miòd* i na akcent w mùzyce wrzucajã produkt do miszci,
- Sz.: *masłò* – Ų.: *masłò* i na akcent w mùzyce wrzucajã produkt do miszci,
- Sz.: *jòjka* – Ų.: *jòjka* i na akcent w mùzyce wrzucajã produkt do miszci.

Pò włòżeniu wszĕtczych produktów do miszci, szkòlòwnicĕ pòdwijajã rãkòwĕ i pòkazĕjã:

- zagniòtaniĕ casta,
- wałkòwaniĕ casta,
- wĕcyskaniĕ rozmajitĕch sztòłtów w cesce przĕ pòmòcĕ fòremków,
- przeklòdaniĕ pierniczków na blachã,
- włòżeniĕ blachĕ do bratnika i ùstawieniĕ hĕcĕ i czasu.

Ćwiczeniĕ wĕkònywónĕ je przĕ akòmpaniamente szkòlnĕgò.

6. Ćwiczeniĕ òddechòwĕ (2 min.).

Ųcniowie pòdchòdajã do szkòlnĕgò i zjimajã fartuchĕ, kùcharsczĕ czòpczi i na akcent mùzyczny, zgòdno z mùzykã gronã przez szkòlnĕgò, zdmùchiwajã z siebie resztczi mączĕ i cĕkru.

Ćwiczeniĕ wĕkònywónĕ je przĕ akòmpaniamente szkòlnĕgò.

7. Ćwiczeniĕ emisyjno-dikcyjnĕ (2 min.).

Szkòlòcĕ stojã na swòjich mòlach. Pòwtòrzajã za szkòlnym.

Ćwiczeniĕ wĕkònywónĕ je przĕ akòmpaniamente szkòlnĕgò.

8. Prezentacjò i nòuka kaszĕbsczĕ gòdowi spiĕwĕ pt.: *Spòtkòł zajãc pieska* (6 min.).

Ųcniowie sedzã na swòjich mòlach szcerowóny skarniama w stronã szkòlnĕgò. Szkòlny prezentĕje gòdowã spiĕwã.

Ćwiczeniĕ wĕkònywónĕ je przĕ akòmpaniamente szkòlnĕgò.

9. Zabawa *Òbzdobiwómĕ dankã* (3,5 min.).

Szkòlòwnicĕ ùstòwĕjã sã w kòle szcerowóny skarniama do westrzòdka kòła. Na westrzòdkù „stoji dankã” (w wĕòbraznie). Ųcniowie „trzymajã w rãkach òbzdobĕ na dankã”. Ųcniowie chòdzã pò całĕ saliĕ zgòdno z mùzykã gronã przez szkòlnĕgò.

Czedĕ pòjawi sã:

- akòmpaniament w rejestrze wiolinowim (wĕsoczĕ zwãczy) – szkòlòcĕ stojã na palcach i wiĕszajã òbzdobĕ na nòwĕszych wietewkach danczi,
- akòmpaniament w rejestrze strĕdnym – szkòlòcĕ wiĕszajã dankòwĕ òbzdobĕ na wĕzawie swòjĕgò pasa,
- akòmpaniament w rejestrze basowim (nisczĕ zwãczy) – szkòlòcĕ wiĕszajã òbzdobĕ na nòniższych wietewkach danczi.

Ćwiczeniĕ wĕkònywónĕ je przĕ akòmpaniamente szkòlnĕgò.

10. Przĕbòczeniĕ ò czym bĕłta mòwa na zajmach (1,5 min.).

Szkòlòwnicĕ sedzã na swòjich mòlach szcerowóny skarniama w stronã szkòlnĕgò.

Co mĕ pòznelĕ dzysò na zajmach?

Toczi sã kòrbiònka szkòlnĕgò z dziecama na temat zajmów.

11. Pòzegnaniĕ na mùzycznym sygnale (0, 5 min).

Szkòlòcĕ stojã na swòjich mòlach szcerowóny skarniama w stronã szkòlnĕgò. Szkòlny żegnò sã z òcniama, spiĕwajãcĕ melodiczny zwrot: *Do ùzdrzeniò*. Ųcniowie òdpòwiòdajã, spiĕwajãcĕ: *Do ùzdrzeniò*.

Tłòmacteniĕ: B. Ųgòwskò.

Natalia Bigus

instruktor i chòreògraf juniorsczĕch karnów w Kaszĕbsczim Karnie Spiĕwù i Tuńca „Sierakowice” ze Serakòjc. Jakno mùzyk i instruktor tuńca specjalizĕje sã w pòlsczi lĕdowi tematicĕ, le przede wszĕtczim w ùkòchònĕch Kaszĕbach. Szkòlnò ritmiczi a sztòlĕceniò slĕchù.

Z pòmòcą dlô Gwiôzdora – szukómë krôsniãtów.

Céle ùczbë:

- przëbòczenié znankòwników,
- rozwijanié słowiznë spartãczony z gòdowima robòtama,
- dobiéranié pasownëch słów do tekstu z lukama,
- wëkònaníe plasticzno-techniczny pròcë,
- rozwijanié jãzëkòwëch ùmiejàtnosców,
- rozwijanié ùmiejàtnoscë wespółdzejaniô w karnie,
- sztòftowanié wëtrwaloscë w pòkònywanim drãgòtów;

Metodë pròcë

indywidualnò pròca nad zadaniama, pròca z tekstã, plasticzno-technicznò pròca

Didacticznë pòmòcë:

miona ùczniów pò kaszëbskù zapisóné na òsobnëch kòrtkach, znankòwniczi zapisónë na òsobnëch kòrtkach, elementë mùcë dlô krôsniãt, lëst do Gwiôzdora z lukama, szmatka do kùrzów, pòszewka, pòdëszka, szruwa, szruwnik i drewno, ùgòtowóné jòjka, òskùbóné jòjka, nozik abò widelca, majonez, farwiònka z kùglã, knãpa, nitka, jigła, interaktywné robòtë, kòrtë pròcë, trimino

Cyg ùczbë

1. Szkòlny witò sã z ùczniama i òpòwiôdò, że Gwiôzdór prosył gò, żebë jemu wëszëkac nòbëlniészé krôsniãta. Dlôte dzys na ùczbie szkòlny mùszì jich wëbrac i zrëchtowòt pòrà rozmajitëch zadaniów, żebë sã dowiedzec, chtò jaczi je. Krôsniãta mdã téz brëkòwac pòzwów i dzys mògå je dostac.
2. Szkòlny wiészò na tòblëcë miona szkòlowników i przëkładowé znankòwniczi na òsobnëch kòrtkach (**Kòrta pròcë 1**). Pòtemù szkòlny wëzwëskùje Wordwall, żebë pòkazac, jaczé robòtë jich zdajã. Pòzni szkòlòcë pòsobicã pòdchòdajã (pò 1 abò 2 òsobë), losëjã na kòle fòrtunë numer òd 1 do 10. Kòzdëmù z nich je przëpisóné zadanié spartãczoné z szëkòwaniem sã do Gòdów.

Kòd QR do kòla fòrtunë w Wordwall.

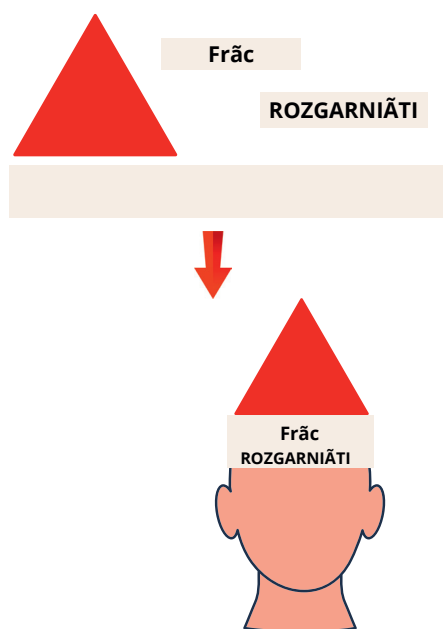

Robòtë:

1. Wëcéranié kùrzów (brëkòwné materialë: szmatka do kùrzów).
2. Zakłòdanié pòszewczy na pòdëszkã (brëkòwné materialë: pòszewka, pòdëszka).
3. Krãcenié szruwë (brëkòwné materialë: szruwa, szruwnik, drewno).
4. Skùbanié jòjków (brëkòwné materialë: ùgòtowóné jòjka).
5. Dzenié jòjków na pòt i dekòrowanié majonezã (brëkòwné materialë: òskùbóné jòjka, nozik abò widelca, majonez).
6. Malowanié kùglów (brëkòwné materialë: farwiònka z kùglã)
7. Pisanié z pamiãcë – 10 słów (gwiôzdka. dankã, darënczi, kùgla, kòlãda, szpëc, Jezës, Gwiôzdór, gòdnik, pasturz).
8. Przëziwianié knãpë (brëkòwné materialë: knãpa, jigła, nitka).
9. Szukanié kaszëbsczich słów (**Kòrta pròcë 2**).
10. Ùklòdanié trimino (**Kòrta pròcë 3**).

Czej szkòlownik skùnczi wëlosowóné zadanié, pòdchòdò do tòblëcë, na jaczi sã z jedny stronë przëzeszoné kòrtczì z mionama ùczniów, a z drëdżi stronë kòrtczì z òdwróconyma do tòflë znankòwnikama wskazëjãcyma na jich charakteristicznë znanczi. Szkòlny òdkriwò wëbrónã przez ùcznia kòrtkã ze znankòwnikã i doczëpiò kòle kòrtczì z jegò mionã. Szkòlny dówò téz kòzdëmù szkòlòkòwi elementë, z chtërnëch ùczniowie rëchtëjã mùcë dlô krôsniãt.

Przëkłòd miona, znankòwnika a wëzdrzatkù mùcë

3. Ûczniowie dofùlowùją tekst z lukama (pròca indywidualnò).

Drodzi Gwiôzdorze!

**Wszëtcë szkòłownicë klasë mda
bëlnyma Më dzys ùstalëlë, że
nòbarzi do jich mionów pasëją pòzwë:**

**Òni wszëtcë zložëlë dzys, że mda
wiedno fertich niesc pòmòc Gwiôzdorowi, rëchtowac
....., a téz ò jinszych gòdowëch
..... w swòjich chëczach pamiãtac.
Darënczi, chtërne dostelë, mda chãtno nosëc i dbac, bë
..... jãzëka nie zabëc. A że to je
pròwda, co jò pizã, òni sã tuwò pòdpiselë:**

**przërzeczenié, darënczi, zwëkach, (numer klasë),
pròwda, kaszëbsczégò, kròsniãtama**

Miõnczi Gwiõzdora

Rozegracjõ mòże pòsłużec do pészny zabawë i ùtrwaleniõ swiãteczny słowinë.

1. Nõlezi przërèchtowac: dwie czõpczi, jaczé nosy Gwiõzdór, dwa miechë, dwa kartónowé pùdła, dwie szlëfë, darënczi (np. dwa jabka, dwie szokolõdë, dwa zabõwkówé àùtka, dwie pùpczi, szesc bõmków i jesz põrà jinszych rzeczi), dwie dankówé wietewczì, szesc kùglów.

2. Ùcniów dzelimë na dwa równé karna i ùstwiómë w dwóch régach. Kòzdé karno mò do pòkõnaniõ sztekã z przeszkõdama. Sklõdõ sã òna z rëdzi stõłków, na chtërnëch sã zadania do wëkõnaniõ, pòkazëjãcë robõtã Gwiõzdora:

Pierszi stõłk – na nim lezi czõpka Gwiõzdora. Je nót jã òblëc.

Drëdżi stõłk – na nim stoi danowõ wietewka (np. w kruto-pie) i leżã trzë kùgle. Je nót zawiesëc kùgle na wietewce.

Trzeci stõłk – na nim lezi pùdekò i rozmajité rzecze do darënków: np. jabkò, szokolõda, àùtkò, pùpka, põrà bõmków i jesz põrà jinszych rzeczi. Nõlezi przërèchtowac lëstã rzeczi zapakòwónëch do pùdekã (mõdski szkòlõcë mògã je namalowac) i glosno jã òdczëtac.

Czwiõrti stõłk – na nim lezi szlëfka, chtërnã nõlezi snõżo òbwiãzac darënk.

Piãti stõłk – na nim lezi miech. Darënk trzeba zapakòwac do miecha Gwiõzdora.

3. Czej wszëtkò bãdze zrobioné, Gwiõzdór z miechã biegò do swòjégò karna, przekazëje pòstãpný òsobie czõpkã, a ta mùsi za régã: zjimnac kùgle z wietewczì, wëjac rzecze z pùdekã i glosno je nazwac, na pòstãpný stõłk òdłõżec szlëfã, pòtemù òdklõdò na swój plac miech i biegò do swòjich przekazac czõpkã pòstãpný òsobie.

4. Wëgriwò to karno, chtërnò jakno pierszë pòkõnò sztekã z przeszkõdama i wszëtce weznã ùdzël w zabawie.

5. Cobë ùcniowie lepi ùtrwalëlë so swiãtecznã słowinë, wòrt przed zabawã nazwac wszëtkò, co lezi na stõłkach, a pòtemù przeczwiczc w fõmie wëzgõdczi: *Na jaczim stõłkù sã kùgle?, miech?, jabka?...* A szkòlõcë całim karnã òdpòwiõdajã: *Kùgle sã na drëdżim stõłkù.*

Katarzëna Bùtowskô

szkòlnõ kaszëbsczëgò jãzëka, przëdniczka Stowòrë Szkòlnëch Kaszëbsczëgò Jãzëka.

W ùbòdži stajence zrodzony...

Wpiszë w pùsté place na òdjmikù pasowné numrë sparlãczoné ze słowama, jaczé tikajã sã betlejemszi szopczì.

1. Mòti Pón Jezës

2. Marijò

3. Józef

4. pasturk

5. òwca

6. kùmk

Òstawta, pasturcë, robòtã,
chùtuszkò biegòjta do szopë.

Wszëtcë Jemù zaspiëwòjta,
pòklón razã Mù òddòjta,
bò to Król nasz i Pón!

W ùbòdži stajence zrodzony,
W żłòbeczkù na sanie złożony.

Wszëtcë Jemù zaspiëwòjta,
pòklón razã Mù òddòjta,
bò to Król nasz i Pón!

Na polu òstónã òwieczczì,
Pilnowac jich bãdq aniòlczì.

Wszëtcë Jemù zaspiëwòjta,
pòklón razã Mù òddòjta,
bò to Król nasz i Pón!

ks. Antón Peplińszi

- Przeczëtòj kòlãdã.
- Wëszëkòj i pòdsztrichnij w ni wërazë, jaczé sã wëpisóné nad òbròzkã.
- Jaczich pòstaców ni ma na òdjmikù, a sã w teksce kòlãdë?

Aùtor: Òlga Kùklińskò
Kòrta przërchëtowónò w programie Canva.

2024

Stëcznik

P	W	S	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Gromicznik

P	W	S	C	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29		

Strëmiannik

P	W	S	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Łżëkwiat

P	W	S	C	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Môj

P	W	S	C	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Czerwińc

P	W	S	C	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Lëpińc

P	W	S	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Zélnik

P	W	S	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Séwnik

P	W	S	C	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Rujan

P	W	S	C	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Lëstopadnik

P	W	S	C	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Gòdnik

P	W	S	C	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Nie zabòczë!

- 19 strëmiannika - Dżëń Jednotë Kaszëbów
- 15 zélnika - Swiãto Kaszëbsczi Fanë
- 7 séwnika - Dżëń Kaszëbsczi Edukacjé

Aùtor: Òlga Kùklińskò
Kalãdòrz przërzëchtowóny w programie Canva.